Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 223 (8963). • 1986 йил 25 ноябрь • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

М. С. ГОРБАЧЕВ ҲИНДИСТОНГА ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев Ҳиндистон Бош министри Р. Ганди ва Ҳиндистон ҳукуматининг таклифига биноан расмий дўстлик визити билан 24 ноябрь куни Москвадан Деҳлига жўнаб кетди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Ф. Добринин, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари В. М. Каменцев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. С. Черняев, СССР Қуролли Кучлари Бош штабининг бошлиғи — СССР Мудофаа министрининг биринчи ўринбосари Совет Иттифоқи маршали С. Ф. Ахромеев, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари Ю. М. Воронцов М. С. Горбачев билан бирга жўнаб кетдилар.

Внуково аэродромида М. С. Горбачевни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Г. А. Алиев, В. И. Воротников, А. А. Громико, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, Н. И. Рижков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, С. Л. Соколов, Н. В. Тализин, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари А. П. Бирюкова, М. В. Зимянин, В. А. Медведев, В. П. Никонов, Г. П. Разумовский, А. Н. Яковлев, бошқа ўртоқлар кузатиб қолдилар.

М. С. Горбачевни Ҳиндистон республикасининг СССРдаги муваққат ишлар вакили Ш. К. Бхатнаган ва Ҳиндистон элчихонасининг дипломатия ходимлари кузатиб қолдилар. **(ТАСС).**

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ ШУДГОР ҚИЛ!

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ШУДГОРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 24 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(планга нисбатан процент ҳисобида)

Тошкент	97,5
Ўрта Чирчиқ	91,0
Коммунистик	87,9
Бўстонлиқ	84,3
Чиноз	84,2
Калинин	83,6
Оржоникидзе	80,3
Пискент	76,2
Янгийўл	63,2
Бекобод	55,9
Оҳангарон	55,5
Ғалаба	55,3
Оққўрғон	49,6
Паркент	43,7
Бўка	36,5
Область бўйича:	65,0

«ОҚ ОЛТИН» ВАТАНГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 24 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун—бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён.

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Чиноз	0,01	119,23
Янгийўл	0,02	110,52
Ўрта Чирчиқ	—	108,42
Пискент	—	108,41
Коммунистик	0,01	103,81
Бекобод	0,03	102,07
Ғалаба	0,00	100,17
Оққўрғон	0,02	100,12
Бўка	—	100,03
Область бўйича:	0,01	104,41

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида маълумот (мавсум бошидан буён, планга нисбатан процент ҳисобида): Фарғона—105,09; Сурхондарё — 101,22; Наманган — 100,27; Сирдарё —97,11; ҚҚАССР — 92,47; Андижон—87,51; Хоразм — 85,70; Жиззах—80,31; Самарқанд—75,49; Бухоро—74,65; Навоий—61,07; Қашқадарё—59,34; республика бўйича—87,24.

РАЙОНДА БИРИНЧИЛАРДАН БЎЛИБ

ЎРТА ЧИРЧИҚ районидаги «Партия XXII съезди» колхози 1050 гектар экин майдонига эга. Бу йил 700 гектар ерда пахта, қолган майдонларда сабзавот ва полиз маҳсулотлари етиштирилди, план ва зиммага олинган мажбуриятлар барвақт уддаланди. Натижада шудгорлашни эрта бошлаш учун имконият яратилди.

Бутун иш жараёни давомида учта кўчма ремонт устахонаси хизмат кўрсатди. Айниқса механик Эргаш Муминов, слесарь Ғофир Абдураҳимов, ва темирчи Соли Йўлдошевлар механизмларнинг тез ва соз ишлашини таъминлаб, амалий ёрдам бердилар. Натижада колхоз районда биринчилардан бўлиб шудгорлашни тугаллади.

Р. ЙЎЛЧИЕВА.

М. С. Горбачевнинг Тошкентда бўлиши

Ҳиндистон Бош министри Р. Ганди ва Ҳиндистон ҳукуматининг таклифига биноан расмий дўстлик визити билан Ҳиндистонга кетаётган КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев 24 ноябрь куни Тошкентга келди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Ф. Добринин, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари В. М. Каменцев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. С. Черняев, СССР Қуролли Кучлари Бош штабининг бошлиғи — СССР Мудофаа министрининг биринчи ўринбосари Совет Иттифоқи маршали С. Ф. Ахромеев, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари Ю. М. Воронцов М. С. Горбачев билан бирга келдилар.

Тошкент аэропортида М. С. Горбачевни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Ғ. Ҳ. Қодиров, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари кутиб олдилар.

* * *

Шу куни М. С. Горбачев Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари билан суҳбатлашди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев ҳозир бўлганлар номидан М. С. Горбачевни самимий табриклади, республика партия ташкилотининг КПСС XXVII съезди қарорларини амалга ошириш борасидаги фаолияти ҳақида, Ўзбекистонни иқтисодий ва социал ривожлантириш плани қандай бажарилаётганлиги тўғрисида, республикада қайта қуриш ва жадаллаштириш қандай амалга оширилаётганлиги ҳақида сўзлаб берди. У ўз ахборотида кадрлар билан ишлашни такомиллаштириш, республикада маънавий-сиёсий муҳитни соғломлаштириш масалаларига тўхталди.

Агросаноат комплексидаги, хусусан пахтачилик ва чорвачиликдаги ишларнинг аҳволи ҳақида, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, интенсив технологияни, меҳнатни ташкил этишнинг янги формаларини жорий этиш проблемалари қандай ҳал этилаётганлиги тўғрисида батафсил гапириб берилди. И. Б. Усмонхўжаев республикадаги кўпгина социал масалаларни ҳали тўла-тўкис ҳал этишга муваффақ бўлинмагани, меҳнаткашларнинг ҳамма талаб ва эҳтиёжлари тўла-тўкис қондирилмаётганлиги тўғрисидаги ўз мулоҳазаларини очиқ баён этди. Ўзбекистонга доимий эътибори ва ёрдами учун у КПСС Марказий Комитетига миннатдорчилик билдириб, республиканинг коммунистлари, барча меҳнаткашлари янада зўр қатъият ва ғайрат билан ишлайдилар, деб ишонтирди, М. С. Горбачевга дўст Ҳиндистонга сафари муваффақиятли бўлишини тилади.

Сўнгра учрашув қатнашчилари билан батафсил, ўртоқларча суҳбат бўлиб ўтди, суҳбат давомида М. С. Горбачев республикага партиявий ва хўжалик раҳбарлигининг турли соҳалари билан муфассал қизиқди. Ҳозир бўлган партия, касаба союз ва комсомол ходимлари берилган саволларга жавоб қайтариб, бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот ва сайлов якунлари ҳақида, касаба союзлари ва комсомолда ҳисобот-сайлов кампаниясининг бориши тўғрисида ахборот бердилар. Меҳнаткашларнинг активлиги ошиши билан бир вақтда баъзи жойларда турғунлик, сусткашлик мавжудлиги, бир қанча партия ва комсомол ташкилотларининг иши йиғилишларда қониқарсиз, деб топилганлиги таъкидлаб ўтилди.

Савдо, меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатиш масалалари хусусида айниқса қизғин суҳбат бўлди. Аҳолини айрим товарлар ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан ёмон таъминлаш сабаблари аниқланди. М. С. Горбачев бозордаги нарҳлар ҳақидаги айрим маълумотлар, магазинлардаги мева-сабзавот маҳсулотларининг хиллари тўғрисида танқидий фикр билдирди.

Республика Министрлар Советининг раҳбарлари халқ хўжалиги турли тармоқларидаги ишларнинг аҳволи ҳақида ахборот бердилар. Суҳбатнинг бу қисмида эътибор қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши муаммоларига қаратилди. Ўзбекистон мамлакатга пахта етказиб берувчи асосий республика эканлиги, бу соҳа мунтазам контрол остида бўлиши кераклиги таъкидланди.

Учрашувда сўзга чиққан республика раҳбарлари қилинган ишларнинг натижаларига ўз-ўзини танқид руҳида баҳо бериб, эътиборни мавжуд камчиликларга ҳамда ҳал этилмаган муаммоларга қаратдилар.

Пировардида М. С. Горбачев нутқ сўзлади. Олдимизда ўз моҳияти жиҳатидан новаторларча улкан ишлар турибди, деди у. Бугунги кунда энг муҳими — КПСС XXVII съезди қарорларини бажариш учун кураш олиб боришдан, мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш учун курашишдан иборат. Бунинг учун ҳар бир республиканинг умумиттифоқ бойлигига қўшадиган ҳиссасини кўпайтириш, коммунистларнинг авангардлик ролини, совет кишиларининг сиёсий ва меҳнат активлигини ошириш зарур.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари республика партия ташкилотининг олдида турган катта ва масъулиятли вазифалар тўғрисида тапириб, кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш ленинча принципларига оғишмай риоя этишнинг принципиал аҳамиятини таъкидлади. Шу муҳим масалада жиддий хатоликлар ва нуқсонларга йўл қўйилдики, бу нарса катта маънавий ва моддий зарар етказди. Бундан ғоят қаттиқ сабоқ чиқариб олиш керак.

Кейинги вақтларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети барча участкаларни партияга содиқ, билимдон, софдил ва камтар ходимлар билан мустаҳкамлаш борасида катта иш қилмоқда. Бу борадаги куч-ғайратларни бўшаштириб бўлмайди. Кадрлар билан ишлашни ҳар томонлама такомиллаштириш, уларни ўқитиш билан кўпроқ шуғулланиш, бунинг учун ҳамма шакллардан фойдаланиш керак.

Қайта қуришнинг муваффақиятини одамлар ҳал қилади. Янги соғлом кучлар келиб қўшилишини таъминлаш муҳимдир. Кадрлар масаласини ҳал этишда республикага ёрдам бериб келинди ва бундан кейин ҳам ёрдам берилаверади. Ўзбекистоннинг партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари бу соҳада янада сабот билан ишлашлари лозим.

Қайта қуришда КПСС Марказий Комитети олға сурган қайта қуриш партиянинг ўзидан бошланиши керак деган шиорни қурол қилиб олиш зарур. Партия комитетлари, партия ташкилотлари ҳар ишда ўрнак кўрсатиб, ишни ўзларидан бошлашлари лозим. Одамларга яқин бўлиш, уларнинг талаб-эҳтиёжларини билиш, қийинчиликларни улар билан биргаликда енгиб ўтиш керак.

Михаил Сергеевич Горбачев идеология ишини такомиллаштириш муҳим социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этишда инсон омили ролини ошириш, диний маросимларга қарши қатъий ва муросасиз кураш олиб бориш, оммавий сиёсий ишлар, атеистик пропагандани кучайтириш зарурлигига алоҳида эътиборни жалб этди. Бунда сўз билан иш ўртасида заррача ҳам узилишга йўл қўйиб бўлмайди. Биринчи навбатда коммунистлар, раҳбарлардан айниқса оғизда бизнинг ахлоқимиз ва идеалларимиз учун курашишга даъват этиб, амалда қолоқ қарашларга йўл қўйиб берувчи, ўзи диний маросимларда қатнашувчи кишиларга қаттиқ талаблар қўйиш керак.

Сўнгра М. С. Горбачев халқ хўжалиги энг муҳим тармоқлари ишининг баъзи конкрет масалаларига тўхталди. Жумладан, рангли металлургия, кончилик корхоналари ишини яхшилаш тўғрисида истак билдирди.

Капитал қурилиш қатъий ўзгаришларга муҳтож. Республикадаги кўпгина объектлар қурилиш нормаларида кўрсатилган 2—3 йил ўрнига кўп йиллаб қурилмоқда ва қурилиш чоғидаёқ эскириб қолмоқда. Шу билан маблағлар сочиб юборилиб, давлат катта зарар кўрмоқда. М. С. Горбачев ҳозир бўлган раҳбарларнинг ҳаммасини яқин фурсатда бутун капитал қурилиш ишларини қандай қилиб кескин яхшилаш устида ўйлаб кўришга даъват этди.

М. С. Горбачев ўз нутқида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг унумдорлиги масалаларига алоҳида тўхталиб, республикада суғориладиган гектар самараси пастлигини таъкидлади. У пахта, шоли, маккажўхори ҳосилдорлигини мамлакатнинг ана шу кўрсаткич анча юқори бўлган бошқа регионларидаги маълумотлар билан таққослади. Агросаноат комплексини янада ривожлантиришнинг калити — интенсив технологияларни жорий этиш, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, сув ресурсларидан самарали фойдаланишдан иборат эканлиги конкрет мисолларда кўрсатиб берилди.

Чорвачиликдаги ишларнинг аҳволига танқидий баҳо берилди. Республикада сут соғиб олиш ҳозирча секинлик билан кўпаймоқда, селекция ишлари суст, ем-хашак базаси етарлича мустаҳкамланмаяпти. Бу эса аҳолининг чорвачилик маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини қондиришга халақит бермоқда.

Инсон, унинг серунум меҳнат қилиши ва дам олиши учун барча шароитларни яратиш тўғрисида жон куйдириш партия, совет, давлат органларининг диққат марказида туриши кераклиги таъкидланди. Одамларнинг талаб-эҳтиёжларини қондириш тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилиш, улар билан тез-тез учрашиб туриш, барча масалаларда маслаҳатлашиб туриш зарур.

Суҳбат пировардида М. С. Горбачев республикада салбий ҳодисаларнинг оқибатларини бартараф этиш юзасидан сарфланаётган куч-ғайратларга ижобий баҳо берди. Михаил Сергеевич республика коммунистлари, барча меҳнаткашларига ишда муваффақиятлар тилади, қилинадиган вазифаларни белгилаб берди, социал-иқтисодий проблемаларни янада ғайрат билан ҳал этишга, умумиттифоқ меҳнат тақсимотига Ўзбекистоннинг қўшадиган ҳиссасини кўпайтиришга истак билдирди, республика партия ташкилотининг барча ташкилотчилик ва сиёсий ишлари, омманинг куч-ғайрати, ижоди, ҳар бир коммунистнинг, ҳар бир меҳнаткашнинг ташаббуси шуларга қаратилмоғи керак, деб таъкидлади. **(ЎзТАГ).**

• XII БЕШ ЙИЛЛИК ВАХТАСИДА •

● Куйбишев райони ташкил топганига 40 йил бўлди. Ўтган давр мобайнида район таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Ўнлаб йирик саноат корхоналари ишлаб чиқараётган маҳсулотлар жаҳоннинг кўплаб мамлакатларига экспорт қилинмоқда. Завод ва фабрикалар қуввати йил сайин ошиб боряпти, қурилиш кўлами тобора кенгаймоқда.

● Янги қувватларни ишга тушириш ва ички имкониятлардан оқилона фойдаланиш туфайли саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 5 процентга ошди. Олий категорияли маҳсулотлар тайёрлаш сезиларли даражада кўпайди. Ялпи маҳсулотда давлат сифат белгисини олган буюмлар 33 процентини ташкил этмоқда.

● Кейинги йилларда кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришга ҳам эътибор кучайди. Ўтган ойларда планга қўшимча 2 миллион сўмлик шундай маҳсулотлар тайёрланди.

● Ўтган беш йилликда ярим миллион квадрат метрдан кўпроқ уй-жой, 5016 ўринли мактаблар, 3750 беморни қабул қилувчи поликлиника фойдаланишга топширилди. Генерал Петров, Қорасув, Ҳ. Олимжон турар-жой комплекслари тошкентликларга совға қилинди. Янги беш йилликда район истиқболи яна ҳам порлоқдир.

ЯНГИ ЙИЛ ҲИСОБИГА

● «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси алоқа кабели цехининг Василий Богданович раҳбарлик қилаётган комплекс бригадаси аъзолари Улуғ Октябрь байрами арафасида янги йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаришга киришган эдилар. Бригада ягона наряд асосида ишлаяпти. Тайёрланган маҳсулот биринчи тақдим этишдаёқ қабул қилиб олиняпти. Айниқса, В. Кутепов, Т. Ануфриева каби ишчилар жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Бирлашмада йилдан ўзиб ишлаётган коллективлар сони кун сайин ортиб боряпти. Куни кеча олис алоқа кабели участкасининг катта мастери Р. Павлив бошлиқ комплекс бригадаси аъзолари ҳам йиллик план бажарилганлиги ҳақида рапорт бердилар. Биринчи бўлиб М. Хамов, Ю. Ситов, Н. Турсунов каби зарбдорлар янги йил ҳисобига маҳсулот топшира бошладилар.

Қўшни цехларда ҳам ишлар жадал боряпти. Телефон кабели ишлаб чиқариш бўлими ишчилари ҳозирги кунда февраль ойи ҳисобига меҳнат қилмоқдалар. Илғорлар ҳиссаси билан корхона коллективи октябрь ойи топшириғини муддатидан олдин адо этди.

*

МУКОФОТГА ЯРАША

● ТЕЖАМКОРЛИК режимини кучайтириш бўйича Иттифоқ қишлоқ хўжалиги машинасозлиги корхоналари ўртасида ўтказилаётган мусобақада «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи яхши натижаларга эришяпти. Бирлашма йилнинг дастлабки кварталида министрлик кўчма Қизил байроғини ҳамда 2 минг сўмлик пул мукофотини қўлга киритган эди. Ўшандан бери 2 миллион 133 минг киловатт-соат электр энергияси ҳамда бошқа хил ресурслар тежаб қолинди. Коллектив ғолибликни қўлдан бермай келаяпти.

Цехларда исрофгарчиликларнинг олдини олиш, замонавий ускуналар ўрнатиш йўли билан энергияни истеъмол қилиш миқдори анча камайтирилди. Қиш давомида зарур бўладиган энергия йиғиб қўйилди. Бундан ташқари 6 минг тонна мазут ҳам ташиб келтирилди. Унинг 450 тоннаси резерв ҳисобланади. Шундай қилиб қиш корхона учун ҳеч қандай ташвиш сола олмайди. Қишга тайёргарлик бўйича бирлашмада тўпланган тажрибани шаҳар корхоналари бўйлаб кенг оммалаштирса арзийди.

ҲИСОБЛАШ МАРКАЗИДА АМАЛИЙ МАШҒУЛОТЛАР

● МАКТАБ ислоҳоти районда муваффақиятли амалга ошириляпти. 211-ўрта мактабда информатика ва ҳисоблаш техникаси асосларини бўлажак математикларга чуқурроқ ўргатиш мақсадида «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ҳисоблаш марказидан фойдаланиляпти. Назарий машғулотлар мактабда ўтса, амалий машғулотлар ҳисоблаш марказида олиб борилмоқда.

Бирлашма 210-ўрта мактабни ҳам ўз оталиғига олган. Инженер С. Шчербаков амалий машғулотларни ташкил қилишга масъул этиб тайинланган. Корхона коллективи кучи билан кейинги йилларда ҳар иккала мактаб учун қўшимча корпуслар қуриб берилди, ўқув-тажриба хоналари яратилди. Кўпгина ёшлар мактаб устахоналарида ҳунар ўрганиб, сўнг ишчилар сафига қўшилмоқдалар.

Умуман, район бўйича ташкил этилган ўқув ишлаб чиқариш комбинатларида ҳозир ўқувчилар қўли билан 32 хил маҳсулот ишлаб чиқариляпти, 4 мингдан ортиқ ўқувчи мактабда ҳунарли бўляпти.

Суратларда: район ҳаётидан лавҳалар. А. Зуфаров фотолари.

ДАВЛАТ ҚАБУЛИ КАДРЛАРИНИНГ ЎҚИШИ

Тошкентда Ўрта Осиё, Қозоғистон, Урал, Сибирь ва Узоқ Шарқ саноат корхоналарида давлат қабули органлари раҳбарларининг ўқиши давом этмоқда. Машғулотлар стандартлаш, маҳсулот сифати ва метрология соҳасидаги раҳбарлар ва инженер-техник ходимлар малакасини ошириш Бутуниттифоқ институти (ВИСМ) Ўзбекистон филиали ҳузуридаги махсус курсларда ўтказилмоқда.

Курсни навбатдаги битириб чиқиш олдидан ана шу курснинг юз нафардан ортиқ тингловчиси — олти иттифоқдош республика корхоналарининг ва давлат қабули хизматининг вакиллари 24 ноябрь куни СССР Госстандартининг Ўзбекистон республика бошқармаси раҳбарлари, партия ходимлари, журналистлар билан учрашдилар. Давлат қабули системасини тузиш, унинг ишлаб чиқариш ходимлари билан ўзаро баҳамжиҳат ишлаши, беш йилликнинг асосий вазифаларидан бири — маҳсулот сифатини ошириш вазифасини ҳал этишда давлат қабулининг роли масалалари ёритилди. Давлат қабули органлари раҳбарларининг конкрет вазифалари муҳокама қилинди. **(ЎзТАГ).**

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ III ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ—ҲАЁТГА

ИДЕОЛОГИЯ ИШИНИНГ САМАРАДОРЛИГИ УЧУН

Ўрта Чирчиқ районидаги В. П. Чкалов номли 16-ўрта мактаб ўқувчилари рус тилини севиб ўрганишмоқда. Улар мактабда ташкил этилган тўгараклар, район ва область олимпиадаларида муваффақиятли иштирок этишяпти.

Болаларга улуғ Ленин тилини ўргатишда педагоглар дарслардан ташқари пайтларда уюштираётган тарбиявий соатлар, экскурсиялар, кечалар ҳам қўл келмоқда.

Мактабда ҳар ҳафтанинг тўртинчи куни рус тили куни ҳисобланади. Шу куни ўқитувчилар ҳам, ўқувчилар ҳам бир-бирлари билан рус тилида сўзлашадилар.

Қуйида биз мактаб рус тили ва адабиёти ўқитувчиларидан айримларининг бу тилни ўқитиш бўйича тўплаган тажрибаларини, ҳал қилиниши лозим бўлган баъзи муаммолар юзасидан мулоҳазаларини эътиборингизга ҳавола қиламиз.

ҚИЗИҚТИРА БИЛИШ КЕРАК

Мавлуда ДАМИНОВА, 9—10 синфлар ўқитувчиси:

Рус тилини ўқитишда энг ишончли методлардан бири — болаларда қизиқиш уйғота билишдир. Бунинг учун ўқитувчидан алоҳида маҳорат, иштиёқ ва қунт талаб қилинади. Ўқувчиларда ўз фанига меҳр уйғотишда педагогга кўп нарса боғлиқ. Унинг ташқи қиёфаси, юриш-туриши, талаффузи, болаларга бўлган муносабати ва дарсни тушунтира билишдаги методикаси муҳим роль ўйнайди. Йигирма йилдан бери юқори синфларда рус тилидан дарс бераман, мактабда рус тилига ҳавас уйғотган устозим Вера Николаевна Ченнинг: «Педагог актёр ҳам бўлиши керак, у ўз ҳаракатлари, маънодор ва жарангдор сўзи билан талабаларини ҳамиша мафтун эта олиши лозим», деган сўзларини доимо ёдда тутаман. Ўқитувчи қайси мавзуни ўтмасин, уни юракдан ҳис қилиши лозим. Масалан, мен А. М. Горькийнинг «Она» романи ҳақида гапирар эканман, товушим, хатти-ҳаракатларим, юз ифодам билан гоҳ муштипар она, гоҳ дастлаб ичкиликбоз отаси изидан кетган Павел, гоҳ онасининг аламли сўзларидан ўзини тутиб олган, китобларга берилган, аллақандай ақлли, тадбиркор ўғил қиёфасига киришга ҳаракат қиламан. Мендаги ҳиссиётни сезган ўқувчиларда қизиқиш кучаяди. «Рол»имни ижро этиб бўлгач, ҳаяжонли кўзларни кўраман. Уларда онага ачиниш, йўлини топиб олган фарзандга нисбатан қувонч, революция байроғини тутган она ва болага нисбатан ифтихор туйғуларини сезаман. Шундан сўнг «темирни қизиғида босаман», ўтилган мавзуни мустаҳкамлаш мақсадида дарҳол уч-тўрт нафар ўқувчидан қисқа-қисқа сўрайман. Ҳар соатда ўн минут вақтни албатта луғат билан ишлашга қолдираман.

Шуни айтиш керакки, ўқувчи қайси фанга қизиқиб қолса, шу дарс тез-тез бўлса деб туради. Менга 9-синф ўқувчилари ҳам, 10-синф ўқувчилари ҳам рус тили дарси учун вақтни кўпайтириш тўғрисида мурожаат этишди. Программа бўйича бунинг иложи йўқ эди. Мен асосий машғулотлардан кейин қўшимча тўгарак машғулотлари ташкил қилдим. Бу яхши самара берди. Ўқувчиларнинг кўпчилиги рус тилида эркин сўзлашадиган, айримлари эса хатосиз ёзадиган бўлиб қолишди.

Яқинда мактабимиздан Ивановога ҳунар эгаллагани кетган ўқувчим Атхам Қаюмовдан рус тилида ёзилган хат олдим. У миннатдорчилик изҳор қилипти. Бу ерда тилни билиб олгани билим юртида қўл келаётганини таъкидлабди. Ўтган йили ўнинчи синфни битирган ўқувчим Ирода Машрапова институтда рус тилидан кириш имтиҳони топширган куни менинг олдимга келди. Диктант ёзганини айтиб «ўзимча битта ёки иккита хато қилдим-ов, жуда бўлмаганида «4» олишим тайин» деди у. Орадан икки кун ўтгач у «беш» олганлигини эшитганимда ўзимда йўқ қувондим.

Болаларда рус тилига ҳавас уйғотишдаги иккинчи омил — тарбиявий соатларни таъсирчан ва қизиқарли ўтказишдир. Шундай соатлардан бирида биз Совет Армиясидан қайтган собиқ ўқувчиларимиз Зокир Носиров, Абдуманнон Шодмоновлар билан учрашдик. Улар кечада рус тилини пухта билиш ниҳоятда муҳимлигини, бусиз армияда хизмат қилиш қийин бўлишини ўқувчиларга тушунтириб бердилар. Болалар армия ҳаёти хизматнинг дастлабки соатлариданоқ фақат рус тилидаги муомала билан бошланиши ва шунинг учун ҳам уни яхши ўзлаштириш жуда зарурлигини ҳис этдилар. Учрашувда солдатлар билан бирга ўқувчилар ҳам ҳарбий мавзудаги русча қўшиқларни куйладилар, ёддан шеърлар айтиб бердилар. Бундай тадбирлар уларнинг сўз бойлигини оширишга ёрдам бермоқда.

Тажриба рус тилини пухта эгаллашда меҳнат жараёни айниқса самарали эканлигини кўрсатди. Биз истиқомат қилаётган Терешкова номли колхоз правленияси ислоҳот талабларига мувофиқ мактабимизга ишлаб чиқариш участкаси ажратиб берди. Мен ана шу майдонда пахта етиштираётган ўқувчилар бригадасига бошчилик қилдим. Болалар билан далада фақат рус тилида гаплашишга келишиб олдик. Шу тариқа ўқувчилар қишлоқ хўжалиги билан боғлиқ жуда кўплаб терминларни ўрганиб олдилар. Шу соҳа бўйича ўз фикр-мулоҳазаларини бемалол баён этадиган бўлдилар.

. Аммо мактабда рус тилини мукаммал ўргатиш соҳасида муаммолар ҳам йўқ эмас. Бизда ҳали кўргазмали қуроллар, диафильмлар етишмайди. Кино аппаратлари ҳам кам.

Болаларни рус тилига қизиқтиришни кучайтиришни кўзда тутган ҳолда район халқ маорифи бўлими ҳарбий қисмларга ўқувчиларнинг экскурсияларини уюштириш, солдатларнинг мактабларга бот-бот келиб туришларини ташкил қилиш ҳақида ўйлаб кўрса яхши бўларди.

Катта танаффусда болалар волейбол ўйнаётган майдончага бордим. Улар билан қўшилишиб ўйнадим. Кейинчалик спорт мени болалар, қизлар билан тезда дўстлаштирди. Уларда дарсларимга меҳр уйғонди. Ҳатто дастлабки «қитмирлик» қилиб ўтирган болалар ҳам тушунмаганларини сўрайдиган, уй вазифасини тайёрлаб келадиган бўлиб қолдилар.

Ўқитиш услубида ўқитувчининг муваффақияти —

сан», «сен одам бўлмайсан» деган қўпол сўзлардан доим холи бўлиши керак. У ўқувчилар психологиясини билган ҳолда иш юритса яхши натижаларга эришади, деб ўйлайман.

Иккинчи бир мулоҳаза шуки, ўқитувчи ўз фани соҳасида рўй бераётган янгиликлардан хабардор бўлиши керак. Шу йили ёзда область малака ошириш институтида ўқидим. У ердан дарс бошлаш олдидан ўқувчиларни «фонетик ва лексик зарядлаш» деган янгиликни ўрганиб қайтдим. Бунинг мазмуни шуки, ўқувчилардан бири эркин темада ёки ўқитувчи берган аниқ бир тема юзасидан ўн минутлик сиёсий ахборотга тайёрланиб келади. Дарснинг бошида унинг ана шу ахбороти тингланади. У ўз сўзларини ифодали, тўғри, тушунарли талаффуз этиши керак. Бу болаларни ташқи халқаро аҳволдан хабардор қилишдан ташқари, уларда тушунчани кенгайтиришга ёрдам беради. Оғзаки нутқини ўстиради. Ташқаридан сўз бойлиги орттиришнинг

1—4 синфлар учун «Звёздочка» тўгараги ишлаб турипти. Тўгарак иштирокчиларининг сони бу йил анча ортди. Биз унда болалар билан асосан сўзларни тўғри талаффуз қилиш, жумла тузиш, турли шеърлар ва ҳикоялар, парчалар ёдлаш ва мазмунини сўзлаб бериш билан шуғулланамиз.

Болаларни рус тилига қизиқтиришда бу йил ташкил этилган «Эртак давралари» ҳам муҳим роль ўйнамоқда. Айниқса, биринчи синф болалари эртакларни севадилар. Биз буни ҳисобга олиб эртак китоблар кутубхонасини ҳам ташкил этганмиз.

майдилар. Демак тил ўргатиш, ўқувчини кўпроқ шуғуллантириш машаққатини ўқитувчи ўз зиммасига олиши лозим. Биз метод бирлашма йиғилишларида ана шу масалаларга эътибор берамиз. Бир-биримизнинг дарсларимизга кириб таҳлил қиламиз, ютуқ ва камчиликларимизни ўз вақтида кўрсатишга интиламиз. Ташкилий тадбирлар ўтказишда ҳам бир-биримизга кўмакдошмиз.

Аммо буларнинг ҳаммаси тилни яна ҳам пухтароқ ўргатиш учун етарли эмас. Шу муносабат билан мен бир неча мулоҳазаларим ва таклифларимни айтмоқчиман.

Бизнинг областимизда рус тили чуқур ўргатиладиган қатор мактаблар ва айрим мактабларда группалар бор. Бундай ўқув даргоҳларининг моддий базаси мустаҳкам, машғулотлар учун қулайликлар яратилган. Лингафон кабинетлари, махсус хоналар мавжуд. Ўқув жараёнини шу тахлитда ташкил этиш тўғримикан, деб ўйлаб қоламан. Нима учун рус тили ҳамма учун муҳим бўлган бир пайтда областнинг барча мактабларида ҳам предметни чуқур ўргатиш учун тенг имкониятлар яратилмаслиги керак?! Бу масаланинг бир томони. Иккинчидан, қишлоқларимиздан Совет Армияси сафига борган кўплаб ёшлар рус тилини ночор билганликлари учун уставларни ўрганиш, техникани мукаммал билиб олишда қийинчиликларга дуч келаётганликлари ҳам сир эмас. Шундай экан, мактабларда рус тили ва адабиёти предметлари учун программа бўйича ажратилган дарс соатларини кўпайтириш ҳақида ўйлаб кўрилса бўлмасмикан? Учинчидан, ўзбек мактабларида рус тили бўйича ўқитиладиган дарсликлар ҳақида ҳам мулоҳаза юритиш кераккa ўхшайди. Чунки улардаги темалар, машқлар йиллаб ўзгармай келаётир. Ваҳоланки, биз фан-техника тараққиёти авж олган, халқ хўжалигимизнинг барча соҳаларида қайта қуриш йўлга қўйилган даврда яшаяпмиз. Турмуш тарзимизга космосни тинч мақсадларда ўрганиш, ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаштириш, қишлоқ хўжалигини бошқаришда вужудга келган янги сўзлар, Ватанимиз мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш, маданиятимизнинг юксалиши муносабати билан пайдо бўлган жуда кўп иборалар, мавзулар кириб келди. Аммо бу дарсликларда уларни деярли учратмаймиз. Агар ана шулар киритилса болаларда сўз бойлигини оширишнинг имконияти кенгаярди. Телевидениенинг ўқув программасида ҳам рус тили дарсларини қизиқарли ва оммабопроқ қилиб, мунтазам олиб борилса катта ёрдам бўларди.

Менимча, Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги, область ва район халқ маорифи бўлимлари, мактаблар педагогика коллективлари, қолаверса, ҳар бир ўқитувчи бу муаммолар устида жиддий ўйлаб кўришлари ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг III пленумида таъкидланганидек, уларни ҳал этишда мамлакатимизда ҳамда республикамизда тўпланган тажрибани миллий мактабнинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда изчиллик билан жорий этишлари керак.

РУС ТИЛИНИ СЕВАМИЗ

Рус тилини чуқур билмай туриб, жадаллаштириш проблемаларини ҳал этиш мумкин эмас, фан-техника тараққиётини белгилаб берувчи тармоқларни ривожлантириб бўлмайди, кўп миллатли совет маданияти ютуқларидан фойдаланиб бўлмайди, техникани эгаллаб бўлмайди. Рус тили совет турмуш тарзининг ажралмас қисми бўлиб қолади ва у СССР халқларининг миллатлараро алоқаларини мустаҳкамлашнинг қудратли омили бўлиб хизмат қилмоқда.

(Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг III пленуми материалларидан).

ЎҚИТУВЧИНИНГ САМИМИЯТИГА БОҒЛИҚ

Алексей ҒОФУРОВ, 6—7—8 синфлар ўқитувчиси

Менимча, ўқувчиларга рус тилини пухта ўргатаман дейдиган ўқитувчи улар билан киришиб кетиши керак. Самимий вазият вужудга келгач ҳар қандай фикрни, гапни ёки сўзни сингдириш қийин бўлмайди. Ангрен педагогика институтини битириб, эндигина иш бошлаган йилим эди. Олтинчи синфни беришди. Биринчи дарсим қовушмади. Қанчалик ҳаракат қилмай, машғулотдан кўнглим тўлмай чиқди.

ҳамма болаларни бирдек кўриш, баравар ҳурмат қилишда деб биламан. Ҳеч қачон ҳамма ўқувчи бир текис аълочи бўлмайди ёки ёппасига ёмон ўқимайди. Аълочилар ҳам, ўрта билимли ва паст ўзлаштирувчилар ҳам бўлади. Педагог ана шуларни ола-қора кўрмаслиги, айниқса қолоқ ўқувчини билмаганлиги учун бошқалар олдида камситиб қўймаслиги керак. Бир куни 7-синф қизларидан бирини доскага чиқардим. Табиат манзарасини тасвирлаб бериши керак эди. У бир гап айтиши билан синфда гур этиб кулги кўтарилди. Чунки сўзлари қовушмас, чала-чулпа эди. Синфни тинчлантириб, ўқувчига «тўрт» қўйдим. Кейинги дарсда ўзгариш сезилди, «беш» қўйдим. Ҳозир ана шу қиз манман деган аълочилардан ўтиб кетади. Бундан хулоса шуки, педагог «сен билмай-

бу методида улар бир йилда 400 ўрнига 500 сўзни ўрганиб, ўзлаштириб оладилар.

ЭШИТГАНДАН КЎРГАН ЯХШИ

Дилором ҒОФУРОВА, бошланғич синфлар ўқитувчиси

Бошланғич синфларни рус тилига ўргатишда кўргазмали қуроллар кўпроқ асқотади. Олти йил ичида бир нарсани жуда яхши фарқлаб олдим. Агар дарсда кўргазмали қурол бўлмаса бундай машғулот бекорга кетди, деяверинг. Мана бир мисол. Биринчи синфда «Уй ҳайвонлари ва паррандалари» темасини ўтаётган эдим. Қўй, эчки, сигир, товуқ, ғоз ҳақида гапириб бердим. Ўшанда кўргазмали қуроллар йўқ эди. Болаларда тасаввур ҳосил бўлмади. Кейинги машғулот пайтида колхоз чорвачилик ва товуқ фермасига экскурсияга чиқдик. Улар ҳайвонлар, паррандаларни ўз кўзлари билан кўрдилар, ҳар бирининг номини рус тилида эслаб қолдилар.

Ўқувчиларни табиат билан таништиришда ҳам экскурсия ёрдам берди. Бу методикани ўзлаштириб олишимда устозим Мавлуда Даминованинг хизмати катта. Биз биргаликда тез-тез тарбиявий соатлар ўтказиб турамиз. Уларда болалар актив иштирок этишади. Бундай соатлар чинакамига рус тили байрамига айланиб кетади. Ўқувчилар шеър, қўшиқлар айтишдан ташқари, кичик-кичик адабий композициялар тайёрлайдилар. Давраларга ота-оналарни ҳам таклиф қиламиз.

Икки йилдирки, мактабда

МУАММОЛАР ҲАҚИДА ИККИ ОҒИЗ СЎЗ

Нурида ТОШХЎЖАЕВА, мактаб рус тили ва адабиёти предмети метод бирлашмасининг бошлиғи

Улуғ ва қудратли тил бўлган рус тилининг аҳамияти йилдан-йилга ортиб бормоқда. Владимир Владимирович Маяковский айтганидек, бу тилда Владимир Ильич Ленин сўзлагани учун ҳам у ҳаммамизга азиз ва мўътабар. Рус тили турли халқларни бир-бирининг маданияти, маънавий бойлиги билан таништириш ва яқинлаштиришдаги алоқа воситаси сифатида ҳам қимматли. Эндиликда турмуш тарзимизнинг қайси соҳасини олманг, уни ривожлантиришда рус тилининг хизмати ва моҳияти яққол сезилади. У ўз мазмуни ва мавқеи жиҳатдан чиндан ҳам умум муомала тили бўлиб қолди. Мен ўн етти йилдан буён рус тилидан мактаб ўқувчиларига дарс бераётган бўлсам, уларга тилнинг ана шу моҳиятини тушунтиришга ҳаракат қиламан.

Маълумки, биз қишлоқ шароитида яшаймиз. Болалар дарсдан ташқари пайтда рус тили муҳитида бўл-

С. ҲАСАНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

РЕДАКЦИЯДАН:

Мактаб педагоглари билдирган фикр мулоҳазалар, кўтараётган айрим муаммолар эътиборга сазовордир. Уларнинг тажрибаларини кенг оммалаштирса арзийди, педагоглар ўртага ташлаган проблемаларни редакция Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги, область ва Ўрта Чирчиқ район халқ маорифи бўлимлари эътиборига ҳавола этар экан, бу масалалар юзасидан улар фикр-мулоҳазаларини билдирадилар, деб умид қилади.

Суратда: рус тили дарсида.

А. Зуфаров фотолари.

ОЛТИ ЁШЛИЛАР, ЎҚИШЛАР ҚАЛАЙ?

ЧИНОЗ районидаги Акмал Пўлат номли 26-ўрта мактабда биз тарбиячи Фотима Собирова билан суҳбатда бўлдик. Биринчи саволимиз шундай эди:

— Олти ёшлилар қандай ўқишмоқда?

— Дастлабки кунларда қийинчиликларга дуч келдим, — дейди у, — эркин юриш, шўхлик қилиш, серҳаракатликка ўрганган болаларни изга солиб олиш осон бўлмади. Ҳозир дарслар йўлга тушиб кетди. Болалар вақтида ўқиб, ўйнайдилар, ухлаб дам оладилар.

Муаллима билан олтиёшлилар учун ажратилган хоналарни айланамиз. Улар ўқиётган синфда имкониятлар яратилибди. Жажжи столлар, стулчалар ярқираб турипти. Хонада кўргазмали қуроллар ҳам анчагина. Турли ҳайвонлар, табиат манзараларининг расмлари туширилган плакатлар, телевизор ва бошқа ўқув воситалари мавжуд. Булар программа бўйича ўргатилаётган темаларни болаларга тушунтиришда қўл келмоқда.

Кичкинтойлар учун ажратилган ётоқхона ҳам шинамлиги билан эътиборни тортади. Оҳарланган ораста кўрпа жилди, чойшаб, тўшак ва ёстиқчалар кроватларда чиройли қилиб йиғиштириб қўйилган.

Ўқувчилар ўйнаб дам оладиган хонада эса турли ўйинчоқлар, қўғирчоқлар, ҳар хил пластинкалар бор.

Буларнинг ҳаммаси болаларнинг эстетик тарбияси учун мўлжалланган.

Олтиёшлилар билан машғулотларни тажрибали педагог Озода Юсупова олиб бормоқда. Унинг жонкуярлиги туфайли ўқувчилар анчагина ҳарфларни ўрганиб олдилар, таёқчалар ёрдамида санашни ҳам ўзлаштирдилар. Бундан ота-оналар беҳад мамнун.

Г. МАМБЕТОВА.

АТЕИСТИК МАВЗУДАГИ КИТОБЛАР

А. НАВОИЙ номидаги Ўзбекистон ССР давлат кутубхонасида республика китоб-сурат кўргазмаси очилди. Бу кўргазма аввало пропагандистларга ёрдам бериш ниятида ташкил этилган. Стендларга қўйилган илмий-оммабоп китоблар ва бадиий адабиёт намуналари диннинг антисоциал роли ҳақида, диний афюн ва жаҳолатга қарши тараққийпарвар ижтимоий фикр намояндалари тафаккур тараққиётининг ҳамма босқичларида олиб борган кураш ҳақида ҳикоя қилади. Кўргазма экспонатлари орасида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети III пленумининг ҳужжатлари, Сиёсий адабиёт нашриётида босмадан чиққан янги китоблар бор. Илм-фан ва маданиятнинг таниқли арбоблари дин тўғрисида айтган фикр-мулоҳазалар ҳам экспозиция қаторидан ўрин олган.

(ЎзТАГ мухбири).

• *Сиёсий маориф шахобчаларида*

КАТТА АУДИТОРИЯ

ПАРТИЯ сиёсий ва иқтисодий ўқуви системасида бу йилги ўқишлар аввалгилардан тубдан фарқ қилади. Машғулотларга КПСС XXVII съезди материаллари, амалдаги ўн иккинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш режа ва планлари, республикани шунингдек, областимизни социал-иқтисодий жиҳатидан ривожлантиришни жадаллаштириш омиллари бу йилги иқтисодий таълим машғулотларига асос қилиб олинди. Бу, албатта, шунчаки гаплар эмас. Ҳамма жойда, жумладан, Ўзбекистон ССР сув хўжалиги қурилиши Давлат комитетига қарашли Тошкентдаги «Узоргтехводстрой» тресги партия ташкилоти иқтисодий таълим системасида ҳам машғулотлар катта уюшқоқлик билан бошланди. Дастлабки машғулотлар пропагандистларнинг бу соҳада яхши тайёргарликдан ўтганликларини кўрсатди.

Маълумки, «Узоргтехводстрой»ликлар каттагина аудиторияни ташкил қилади. Коммунистлар, комсомол ва ёш мутахассислар, партиясизлар, жами 300 нафардан ортиқ инженер-техник ходимлар бу йилги янги партия сиёсий ва иқтисодий ўқувига ёруғ юз билан келдилар. Машғулотлар иккита группада олиб борилмоқда: партия сиёсий ўқувида 45 киши, иқтисодий таълим мактабларида 250 тингловчи қатнашмоқда. Ёппасига олий ва махсус ўрта маълумотли бу коллектив аъзолари зиммаларидаги масъулиятли бурчларини шараф билан бажаришяпти. Улар фан-техника тараққиёти ютуқлари билан ишлаб чиқариш алоқасини мустаҳкамлашга даъват этилган.

Коллектив жойлардаги меҳнат участкаларида прогрессив технология, янги техникани жорий қилиш билан шуғулланади, сифат ва самарадорликни юксалтиришга доир тадбирлар, моддий ресурсларни тежаб қолишга оид тавсиялар ишлаб чиқади ва оммалаштиради. Ўтган йили улар кўрсатган бундай ташкилий-техник ва амалий ёрдамларнинг умумий иқтисодий самараси 2,5 миллион сўмдан ошиб кетди. Янги ўн иккинчи беш йилликнинг дастлабки ўн ойлик техникавий-иқтисодий кўрсатгичлар плани ҳам ошириб бажарилди: жойларда тадбиқ этилган техникавий-ташкилий тадбирлар самарадорлиги ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 7 процент ортиқ бўлди. Бу партия илгари сурган жадаллаштиришнинг таркибий қисми — қайта қуриш бораётгани, инженер-техник ходимларни партия ва ҳукуматимиз томонидан қўйилаётган конкрет вазифаларни амалда муваффақиятли равишда бажаришга астойдил интилаётганликларидан далолат беради.

Бироқ, эришилган марралар чегарасида депсиниб қолмасдан, янгидан-янги меҳнат чўққилари сари дадил илгарилаш шу куннинг долзарб талаби. Бу ҳол трест пропагандистлари зиммасига КПСС XXVII съезди ғояларини тингловчилар онгига сингдириш билан бирга, коллективда съезд бахш этган юксак ахлоқий-маънавий ва ишчанлик руҳини сақлаб қолиш, равнақ топтириш, янги истиқболларга йўналтиришдек масъулиятли вазифаларни ҳам юклади.

Трест партия ташкилоти янги ўқув йили пропагандистларини танлаш ва тайинлашда ана шу муҳим нуқтаи назардан ёндошди. Бу йилги ўқитиш, тарғиб қилиш ишларига нотиқлик қобилияти билан ажралиб турадиган, бу ишга жон дили билан қизиққан сиёсий саводхон коммунистлар жалб қилинди. Ўқув йили бошлангунга қадар улар малака ошириш курсларида махсус тайёргарликдан ўтишди. Пропагандистларнинг ишчанлиги, топширилган иш учун фидойиликлари хусусида гап кетганда В. В. Клейменов, Л. И. Винокурова, Ш. Аҳмедов, В. М. Макариевларнинг номлари биринчи навбатда тилга олинади.

Масалан, Валерий Михайлович Макариевни олиб кўрайлик. У моҳир тарғиботчи, айни вақтда ажойиб мутахассис, актив жамоатчи сифатида ҳам коллектив ўртасида эътибор қозонган. Ўз касбдошлари — гидромелиораторлар сув иншооти қурувчиларининг фидокорона меҳнати, ибратли ташаббуслари, коллективнинг меҳнатдаги ютуқлари камчиликларини аниқ билгани учун ҳам машғулот жонли, қизиқарли суҳбатларга айланиб кетади, баҳс ва мунозараларга сабаб бўлади. Валерий Михайлович маҳаллий факт ва рақамлардан ўринли фойдаланади, мавжуд камчилик ва нуқсонларни рўй-рост очиб ташлайди, уларни бартараф этишда одамларга ёрдам беради.

К. Ф. Медведев, В. Е. Юдин, Н. У. Ниёзалиев, В. В. Дубов, Т. Ғуломов каби пропагандистлар тўғрисида ҳам ана шундай самимий сўзларни айтиш мумкин. Улар ўзларининг ҳалол меҳнати, ўз устида тинмай ишлаш, ўқиш-ўрганишга чанқоқлиги, коллектив манфаати учун курашишлари, принципиал позициялари каби сифатлари билан ажралиб туришади.

Хуллас, трест пропагандистлари партия сиёсий ва иқтисодий таълими системасида енг шимариб ишга киришдилар. Улар КПСС XXVII съезди, Ўзбекистон Компартияси XXI съезди қарорларини, йўл-йўриқ ва кўрсатмаларини кенг меҳнаткашлар онгига етказиш, коллективда самарали меҳнат ва онгли интизомни таъминлашга қатъий аҳд қилганлар.

Б. ҚАҲҲОРОВ,
«Узоргтехводстрой» трести матбуот группасининг ходими.

ОБЛАСТЬ ХЎЖАЛИКЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 21 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(планга нисбатан процент ҳисобида)

КОЛХОЗЛАР		РАЙОНЛАР
1. «Октябрь 40 йиллиги»	132,10	Чиноз
2. Охунбобоев номли	128,02	Чиноз
3. Свердлов номли	124,13	Ўрта Чирчиқ
4. Охунбобоев номли	122,40	Пискент
5. «Октябрь 40 йиллиги»	121,96	Бўка
6. Турсунқулов номли	121,40	Янгийўл
7. Навоий номли	118,67	Чиноз
8. Терешкова номли	117,88	Ўрта Чирчиқ
9. К. Маркс номли	117,68	Чиноз
10. «Қизил Октябрь»	117,55	Чиноз
11. «Коммунизм»	117,32	Ўрта Чирчиқ
12. «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги»	117,01	Чиноз
13. «Коммунизм»	116,62	Янгийўл
14. Ленин номли	115,52	Ўрта Чирчиқ
15. Калинин номли	114,79	Янгийўл
16. «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги»	112,98	Пискент
17. Свердлов номли	112,89	Коммунистик
18. Ленин номли	112,80	Янгийўл
19. «Ленин йўли»	112,08	Ўрта Чирчиқ
20. Ниёзов номли	112,01	Янгийўл
21. «Партия XXII съезди»	111,79	Ўрта Чирчиқ
22. Тельман номли	111,62	Пискент
23. Калинин номли	110,95	Пискент
24. Энгельс номли	110,86	Чиноз
25. «Гулистон»	110,79	Пискент
26. Навоий номли	110,51	Бекобод
27. Вотинцев номли	110,49	Оққўрғон
28. Дзержинский номли	110,28	Бекобод
29. Ҳамза номли	110,12	Бўка
30. «Москва»	109,88	Чиноз
31. К. Маркс номли	109,81	Ўрта Чирчиқ
32. «Ленинизм»	108,43	Оққўрғон
33. «Октябрь»	108,23	Янгийўл
34. Ким Пен Хва номли	108,03	Ўрта Чирчиқ
35. Тимирязев номли	108,01	Бўка
36. «Победа»	107,36	Бекобод
37. «Интернационал»	107,25	Янгийўл
38. «Коммунизм»	107,19	Оққўрғон
39. «Партия XIX съезди»	107,04	Бўка
40. «Партия XXI съезди»	106,83	Янгийўл
41. «Ленин йўли»	106,60	Бўка
42. Свердлов номли	106,48	Пискент
43. «Заря коммунизма»	105,91	Ғалаба
44. А. Икромов номли	105,47	Ўрта Чирчиқ
45. «Правда»	105,41	Коммунистик
46. Киров номли	105,15	Чиноз
47. «Победа»	104,95	Ғалаба
48. «Ўзбекистон»	104,19	Коммунистик
49. Фрунзе номли	104,15	Бўка
50. К. Маркс номли	103,87	Коммунистик
51. Ленин номли	103,81	Бекобод
52. Охунбобоев номли	103,13	Ўрта Чирчиқ
53. «Коммунизм»	102,86	Бекобод
54. «СССР 60 йиллиги»	102,61	Янгийўл
55. Энгельс номли	102,56	Ўрта Чирчиқ
56. К. Маркс номли	102,24	Бўка
57. «Партия XX съезди»	101,75	Бўка
58. «Озод»	101,54	Оққўрғон
59. «Ленинобод»	101,11	Оққўрғон
60. «Северний маяк»	101,08	Ўрта Чирчиқ
61. «Ленинобод»	100,91	Бўка
62. Куйбишев номли	100,78	Ўрта Чирчиқ
63. «Коммунизм»	100,67	Бўка
64. «Политотдел»	100,63	Коммунистик
65. Киров номли	100,31	Ғалаба
66. Энгельс номли	100,04	Ғалаба
67. Ленин номли	99,80	Ғалаба
68. Охунбобоев номли	99,61	Оққўрғон
69. «Ленинизм»	99,00	Янгийўл
70. Жамбул номли	98,25	Бўка
71. Свердлов номли	97,14	Ғалаба
72. «Москва»	96,40	Ғалаба
73. «Ленинизм»	95,97	Бўка
74. Навоий номли	95,91	Оққўрғон
75. «Ленинград»	95,44	Ғалаба
76. Ҳ. Олимжон номли	93,75	Оққўрғон
77. Ильич номли	93,28	Бўка
78. «Ленинский путь»	92,80	Коммунистик
79. Димитров номли	91,88	Ғалаба
80. Ленин номли	91,20	Пискент
81. Ҳамза номли	89,58	Ғалаба
82. Куйбишев номли	87,02	Оққўрғон
83. «Партия XXII съезди»	84,70	Оққўрғон
84. Мичурин номли	74,59	Бўка
СОВХОЗЛАР		
1. «Партия XXIV съезди»	129,15	Чиноз
2. САМИС	111,29	Янгийўл
3. «Пискент»	106,76	Пискент
4. «Ўзбекистон ССР 5 йиллиги»	106,61	Ғалаба
5. Сегизбоев номли	106,18	Оққўрғон
6. «Коммунизм»	104,37	Ғалаба
7. Ойбек номли	103,21	Бекобод
8. «КПСС XXVI съезди»	102,05	Пискент
9. «Далварзин»	101,57	Бекобод
10. «Ленинград»	100,93	Бекобод
11. Киров номли	100,31	Ғалаба
12. ТИИИМСХ ўқув хўжалиги	100,25	Ўрта Чирчиқ
13. «Кўкорол»	100,22	Бўка
14. Бўка техникуми ўқув хўжалиги	100,00	Бўка
15. «КПСС XXV съезди»	99,60	Бекобод
16. «Оққўрғон»	97,35	Оққўрғон
17. «Авангард»	96,99	Бекобод
18. Мавлонов номли	94,66	Бекобод
19. Колпакова номли	88,40	Бекобод
20. «Кремль»	85,22	Бўка

● ТОШКЕНТ «Компрессор» заводида Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги байрамини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш юзасидан бошланган социалистик мусобақа тобора авж олмоқда. Меҳнат беллашувида пармаловчи Анна Дуброва ҳам актив иштирок этмоқда. У кунлик топшириқларини 20—25 процентдан ошириб бажариб ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқда.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

ТАШАББУС ИЗДОШЛАРИ

КОММУНИСТИК районидаги «Правда» колхози сут соғувчиси Людмила Кан областимизнинг бир группа чорвадорлари ташаббусига қўшилиб, ҳар бош сигирдан 3500 килограммдан сут соғиб олишга сўз берган эди. У аҳдининг уддасидан чиқиш учун ишни илғорлар тажрибаси асосида ташкил этди. Сигирларни белгиланган рацион асосида тўйдириб боқишга, соғимни вақтида ўтказишга ҳаракат қилди. Ўз иш жойида қатъий тартиб-интизом ўрнатишга эришди. Озодагарчиликка қатъий риоя қилди. Натижа самарали бўлмоқда. У бириктилган 25 бош сигирнинг ҳар бошидан ҳозиргача 3109 килограммдан сут соғиб олди. Бу ўтган йилдагидан 400 килограмм кўпдир.

— Қишловни намунали ўтказиш, сигирлар маҳсулдорлигини камайтирмаслик учун ҳаракат қиляпмиз, — дейди у. — Йил охиригача ўз ваъдамнинг устидан чиқаман.

М. МИРКОМИЛОВ.

ЗАПАС ОРТИҚЧА БЎЛГАНИДА

ТОШКЕНТ область агросаноат комитети ташкил этган ярмарка областнинг кўпгина колхоз ва совхозлари ортиқча запас қисмлар ва машина-ускуналардан қутилишларига имкон берди. Булар орасида энг оддий гайкалардан то мураккаб ўрнатма иш қуролларигача бор. Бир хўжаликка «ортиқча юк» бўлган шу деталлар ва механизмлар бошқа хўжаликларга зарур ва ҳали анча-мунча наф келтирадиган бўлиб чиқди. Хуллас, жами неча ўн минг сўмлик моддий қадриятлар зарур жойларга ўтказилди.

Эндиликда бундай ярмаркаларни ҳар кварталда ўтказиб туришга қарор қилинди. Область агросаноат комитетининг районлараро базалари ҳузурида комиссион савдо омборлари ташкил қилинди. Шундай запаслар борлиги тўғрисида хўжаликларнинг бир-бирларини хабардор қилиб туришлари йўлга қўйилди.

(ЎзТАГ мухбири).

ФАН-ТЕХНИКА ЮТУҚЛАРИ—ҲАММАГА!

КОМПЬЮТЕР БИЛАН ЎЙНАБ КЎРИНГ

ЙИЛЛАР ўтган сайин инсон хотираси сусайиб боради. Аммо унинг ўтмишдаги маълум бир воқеани, жараённи эслашга бўлган эҳтиёжи сўнмайди. Шунда унга беминнат дастёр — компьютер ёрдамга келади. Компьютерлар ўзларида беҳисоб хотиротларни сақлашдан ташқари, ҳисоблаш ишларини зудлик билан бажариб берадилар. Шунинг учун ҳам мактаб программасини ислоҳот талаблари асосида қайта тузишда компьютерни ўрнатишга алоҳида эътибор бериш зарурлиги талаб қилинмоқда.

Республикамизнинг бир неча мактабларида якка компьютерларни ўрганишга киришилди. Уларда ўтилаётган машғулотлар яхши самара бера бошлади. Аммо айрим мактаблар бу ишга энди ўтмоқдалар. Шу муносабат билан якка компьютерлар ҳақида айрим маълумотларни бермоқчимиз.

Компьютерларнинг бу тури саксонинчи йилларнинг бошларида вужудга келди. Бундай ҳаммабоп компьютерни 1975 йили америкалик ёш олимлар —С. Джобс ва С. Возьняклар яратишди ва унга «Эппл» деб ном беришди. Улар ўз машиналарини шунчаки уйида фойдаланиш учун яратганмиз, дейишларига қарамай, «Эппл»га кўпчилик қизиқиб қолди. Мутахассислар уни муносиб баҳолаб кўп миқдорда ишлаб чиқаришни таклиф этдилар. Шу тариқа унга кенг йўл очилди.

Уч-тўрт йил ичида фойдаланиш учун жўн бўлган ўн минглаб шундай компьютерлар катта ва кичик фирмалар, турли корхоналар, ўқув муассасалари, инженерлар ва турли касб эгаларининг иш столларидан ўрин олди.

Якка компьютерларнинг оммавийлашиб кетишининг сабаблари нимада? Биринчидан бу хилдаги компьютерларнинг ҳажми, катта ЭҲМларникидан бир неча ўн баробар кичик, уни ёзув столида ҳам бемалол жойлаштириш мумкин. Бунинг устига ҳажми кичик бўлгани билан хотирасининг сиғими ва амаллар бажариш тезлиги жиҳатидан 70-йилларгача яратилган ЭҲМларнинг анчасини ортда қолдиради. Бундай машиналар билан диалог (суҳбатлашув) режимида ишлашнинг таъминланганлиги, компьютерларда турли ўйинлар ўйнаш ва ўқувчиларга ҳар хил фанларни ўрганиш имкониятларини очиб берди. Ажабланарлиси шундаки, видеоўйинлар фақат болаларни эмас, балки катталарни ҳам ўзига ром этиб қўйди, чунки бу ўйинларнинг аксарияти тез фикрлашни ва кузатувчанликни талаб этади.

Демак, ўқувчиларнинг якка компьютерлар билан мулоқотда бўлишлари уларда ақл ва идрокни ишга солишга, диққат ва эътиборни тўплашга, мантиқийликни оширишга ва мураккаб ҳисоблаш техникасини бошқаришга ўрганишни шакллантирувчи муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Ҳозирги вақтда якка компьютерлар бизнинг мамлакатимизда ҳам оммавий равишда ишлаб чиқарилмоқда. Биз мисол тариқасида мактабларда қўлланаётган «Агат» якка компьютерининг характеристикалари ҳақида тўхталиб ўтамиз. Ҳажми жиҳатидан рангли телевизордан ҳам кам жойни эгаллайдиган бу компьютер ҳар секундда 300 минг амал бажаради, хотирасининг сиғими 32 дан 128 килобайтгача (бу ҳажмни кўз олдингизга келтиришингиз учун ўқиётган газетанинг ҳар бир бетидаги ахборотни сақлаш учун ЭҲМ хотирасида 12—13 килобайт жой зарур бўлишини билиш кифоя). «Агат»ни оддий кассетали магнитофонга улаш мумкин, бу билан унинг хотираси ташқил хотира ҳисобига бир неча марта ошади. Ахборотлар компьютерга 74 та клавишдан иборат клавиатура орқали киритилади.

«Агат» якка компьютери «Бэйсик» ва «Рапира» программалаш тилларида ишлашга мўлжалланган. Кўриниб турибдики, якка компьютерлар имкониятлари даражаси бўйича бизга таниш бўлган микрокалькуляторлардан бир неча юз маротаба афзал экан. Бу эса якка компьютерлардан халқ хўжалигида кенг фойдаланишнинг истиқболларини очиб беради.

Яқин йиллар ичида якка компьютерлар фақатгина ҳисоблаш техникаси кабинетларигагина эмас, балки ҳар бир хонадонга ҳам кириб боради ва инсоннинг оғир ақлий ва жисмоний меҳнатини енгиллаштиришда ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшади.

Т. АЗЛАРОВ,
В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети «ЭҲМ ва программалаш» кафедрасининг ўқитувчиси.

ЎҒИТ — ЕР МАЛҲАМИ

ФОЗИЛ Сейфулов Ўрта Осиё машиналарни синаш станцияси тажриба хўжалиги пахтакорларининг саркори. У бошлиқ бригада съездлар йилида мусобақанинг олдинги сафида бориб, ҳосилдорликни 34 центнерга етказди. Давлатга жами 542 тонна қимматбаҳо хом ашё сотилди.

Айни кунларда пахтакорлар қўлга киритилган ютуқларни келгуси йилда янада мустаҳкамлаш чора-тадбирларини кўрмоқдалар. Шу мақсадда далалар ғўзапоялардан тозаланиб, пешма-пеш шудгорланмоқда. Тракторчилардан Б. Аширов, К. Эгамқулов, Ш. Юнусов, А. Исоқовлар кунига 7—8 гектар майдонни ҳайдаб барчага намуна бўлишмоқда.

— Ўғит — ер малҳами. Шу туфайли ҳам шудгорлашдан олдин ҳар гектар ер ҳисобига 100 килограммдан калийли, 250 килограммдан фосфорли ўғит солинди. Шунингдек, 400 тонна маҳаллий ўғит жамғариб қўйдик. Баҳор келиши билан уни ҳам далаларга олиб чиқиб соламиз, — деди бригада етакчиси.

О. ҚОЗОҚБОЕВ.

СТУДЕНТЛАР УЙГАН ХИРМОН

ҲАР ЙИЛДАГИДЕК бу йил ҳам Тошкент халқ хўжалиги институтининг студентлари далаларда етиштирилган мўл-кўл пахта ҳосилини вақтида ва нес-нобуд қилмай териб олишда пахтакорларимизга яқиндан ёрдам бердилар. Бўка районидаги «Кўкорол» совхози далаларида меҳнат қилдилар.

Олийҳиммат студент-ёшлар дастлабки кунлардан бошлаб жонбозлик кўрсатиб ишладилар. Бутун мавсум давомида факультетлар, отрядлар, бригадалар ва студентлар ўртасида ўзаро социалистик мусобақа авж олдирилди. Мусобақага ҳар беш кунда якун чиқариб борилди. Ғолиблар муносиб тақдирланди. Институт маъмурияти томонидан таъсис этилган кўчма Қизил байроқ, вимпел, ёрлиқлар ва қимматбаҳо мукофотлар тантанали топшириб турилди.

Факультетлараро социалистик мусобақада, айниқса, илмий коммунизм кафедрасининг доценти М. Аввалов бошлиқ қишлоқ хўжалиги иқтисоди факультетининг студент-ёшлари энг яхши юқори кўрсаткичларга эришдилар. Бу коллектив қаторасига бир неча бор беш кунлик ғолиби бўлди.

Факультет талабаларининг совхоз умумий хирмонига қўшган улуши салмоқли бўлди. Студент-ёшлар 150 тоннадан ортиқ пахта териб бердилар. Айниқса, А. Умматов, Н. Дўстмуродова, С. Абилова, Д. Матёқубова, М. Манталиев сингари студентлар теримда жонбозлик кўрсатдилар. Улар айрим кунларда 170—180 килограммдан пахта териб, кўпчиликка намуна бўлдилар.

Меҳнат ютуғимиз Ленин комсомолининг бўлажак съездига совғамиздир, деб айтишмоқда студент-ёшлар.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ.

ТЕКИНХЎРЛИККА ҚАРШИ ҲАМКОРЛИКДА КУРАШАЙЛИК

Ўғрилик, чайқовчилик, порахўрлик ва юлғичлик аслида бир сўз билан аталадиган текинхўрликнинг турли хилдаги кўринишидир. Шунинг учун партия ва ҳукуматимиз жамоат мулки ва ўзгалар ҳисобига яшаш, меҳнатсиз бойлик орттиришнинг ҳар қандай кўринишларига қарши аёвсиз кураш олиб боришни ҳуқуқ тартибини муҳофаза қилиш ва назорат органлари ҳамда жамоат ташкилотлари олдига энг муҳим социал вазифа қилиб қўйди.

КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнатсиз даромадга қарши курашни кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорида кимки социализмнинг «Ҳар кимдан қобилиятига яраша, ҳар кимга меҳнатига яраша» деган асосий принципига риоя қилмай, виждонан, ҳалол меҳнат қилишдан бўйин товлар экан, у ўзининг эгри мақсади, меҳнатсиз топган даромади учун, албатта жавобгар эканлигини аниқ билиши зарурлиги алоҳида таъкидланган. Шуни назарда тутган район прокуратураси ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи бошқа органлар биринчи галда жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективлари билан ҳамкорликни мустаҳкамлашга ҳаракат қилмоқдалар. Ўзаро ҳамкорликда текинхўрларга қарши олиб борилаётган кураш тобора активлашиб, яхши самаралар бераётир. Бунга конкрет мисоллар келтириш мумкин.

Масалан, райондаги Ҳ. Турсунқулов номли колхозда узоқ давом этиб келган жиноий ишларни олайлик. Бу хўжаликда бир тўда мансабдор шахслар ўғрилик, қўшиб ёзиш орқали жамоат бойлигини сурункасига ўзлаштириб келишган. Текинхўрлар мансабларидан фойдаланиб 1984—1985 йилларда йирик қорамоллар сотиб олиш, гўшт ва сут тайёрлаш, давлатга топшириш кўрсаткичларини ошириб ёзиш билан хўжаликнинг 118 минг сўм маблағини ўзлаштириб юборишган. Қилинмаган ишларни кўпиртириб кўрсатиб, шу орқали сохта шон-шуҳрат ва текин бойлик орттириш каби ярамас иллатлар Новомихайловский каноп заводи (бошлиғи Мустафоқулов) ва У. Юсупов номли агросаноат бирлашмасига қарашли механизациялашган кўчма колоннада ҳам (бошлиғи Ҳамидов) давом этиб келган.

Меҳнатсиз даромад орттиришнинг кенг авж олган тури майда ўғирликдир. Очиқ эътироф этиш керакки, қишлоқ хўжалиги тармоқлари ва саноат корхоналарида социалистик мулкни қўриқлаш устидан етарли назорат ўрнатилмаган. Бундай бепарволик давлат ва жамоат мулкини ташмаловчиларга қулай имконият яратиб берияпти. Хусусан, У. Юсупов номли агросаноат бирлашмасига қарашли Энгельс номли, Тимирязев номли ва Янгийўл совхозлари, бошқа айрим корхона ҳамда ташкилотларда талон-торожликка йўл қўйилган.

Текширишлар шуни кўрсатдики, майда ўғирлик ва чайқовчилик билан қўлга тушган айбдорларнинг учдан бир қисми узоқ муддат давомида ижтимоий фойдали меҳнатдан қочиб, текинхўрлик билан яшаб келишган.

Шу ўринда бир ҳақли савол туғилади: хўш, бу текинхўрлар қандай қилиб ва кимларнинг айби билан ҳеч ҳайиқмай, халқ орасида яшаб келишган?

Меҳнатсиз даромадга йўл йўқ

Тан олиш керакки, бу ташмачи ва чайқовчиларга қарши курашга даъват этилган органлар қонунчилигимиз кучидан етарли фойдаланишмаган. Қолаверса, корхоналардаги ўртоқлик судлари, кўнгилли халқ дружиначилари, профилактика советлари ва бошқа жамоат ташкилотлари бу борада ўзларига берилган ҳуқуқларни ишга солмаганлар, активлик кўрсатишмаган.

Район прокуратураси ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилувчи органлар ва жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда савдо тармоқларидаги қоида бузишларни очиб ташлаш, нуқсонларни бартараф этиш юзасидан зарур чоралар кўрмоқда. Фикримизнинг далили учун биргина мисол келтирмоқчиман. «Қовунчи» ишчилар кооперациясига қарашли 4-хўжалик моллари магазини мудири Абдураимов билан шу магазин сотувчиси Абдуллаев жиноий тил бириктириб, ҳар бири 2 сўм 10 тийинлик 900 дона фанерни 6 сўмдан пуллашган. Лекин кўпчиликнинг ҳақи ҳазм бўлмади. Текинхўрлар қилмишларига яраша қонун йўли билан жазоларини олишди.

Афсуски жойларда давлат автотранспортидан фойдаланиш борасида ҳам бундай фактларни кўплаб учратиш мумкин. Хўш, нима учун давлат автотранспорти айрим кишиларнинг текин даромад орттириш манбаи бўлиб қолган? Сабаби — айрим корхона раҳбарлари ва транспорт ҳаракатини назорат қилувчи шахсларнинг бепарволиги уларга қўл келяпти. Янгийўл транспортдан фойдаланиш агентлигининг шофёрлари П. Маматов билан А. Зокировлар ўз бошлиқларининг кўнгилчанлигидан фойдаланиб, Калинин номли колхознинг иккинчи участкасида яшовчи бир неча кишининг помидорини 3 минг 575 сўмга келишиб, Қарағанда шаҳрига олиб кетишаётганда қўлга тушишди.

Маълумки, ҳар бир хўжаликка қарашли ер майдони жамоат мулки ҳисобланади. Уни талон-торож қилишга, хоҳлаган кишиларига тақсимлаб беришга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Бироқ пора олдида ҳеч қандай қонун қоидани писанд қилмай, ўзбошимчалик билан колхоз ерини хомталаш қилишга тайёр турган «ҳотамтойлар» ҳам йўқ эмас. Ҳозир У. Юсупов номли агросаноат бирлашмасининг собиқ ер тузувчи инженери Алимов ва шу бирлашмага қарашли Навоий номли совхознинг гидротехниги Умурқуловлар устидан жиноий иш қўзғатилган. «Интернационал» колхозида халқ контроли комитети билан ҳамкорликда ўтказилган текшириш вақтида хўжаликка қарашли 35 гектар майдон колхозга алоқаси йўқ 51 кишига тақсимлаб берилганлиги маълум бўлди.

Бу фактлардан шундай хулоса чиқариш мумкин: халқ депутатлари район, қишлоқ ва посёлка Советлари ижроия комитетлари жойларда қонунчиликни бузиш ҳолларига нисбатан муросасозлик позициясида турибдилар. Улар меҳнатсиз даромадга қарши курашда қатъият кўрсатишмаяпти. Корхона раҳбарларининг шахсий масъулияти, депутатлик группалари ва постларининг ролини оширишга етарли аҳамият беришмаётир.

Текинхўрларни фош этиш учун курашиш — умумхалқ иши. Бу ишга жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективлари қанчалик кенг жалб этилса, ўзаро ҳамкорлик кучайтирилса меҳнатсиз даромаднинг олдини олиш учун бошланган курашнинг самараси шунчалик ошиб бораверади.

Н. ЭРГАШЕВ,
Янгийўл район прокурори.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

• МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР •

ҲИНДИСТОН М. С. ГОРБАЧЕВ ВИЗИТИНИ ҚУТЛАМОҚДА

ДЕҲЛИ. 24 ноябрь. (ТАСС мухбири). 25 ноябрь куни биз Ҳиндистоннинг кўҳна заминида КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевни кутиб оламиз, деди ТАСС мухбири билан суҳбатда Ҳиндистон музика ва драма академиясининг президенти Нараян Менон. Совет раҳбари халқларнинг тинч ҳаёт учун ҳуқуқини қатъият билан ҳимоя қилмоқда, тинчлик учун курашдаги зўр мардонаворлик унга хос бўлган фазилатдир.

Бизнинг замонамизда, деб давом эттирди Нараян Менон, ҳар бир ижодий ходим, файласуф ёки олим дунёда рўй бераётган мухолифликдан четда тура олмайди. Биз бугун Ҳиндистонга ва унинг тараққиётга интилишига зўр хайрихоҳлик билдираётган совет раҳбарига «Хуш, келибсиз!» деймиз. «Ҳиндистон Сизни самимият билан қутлайди, Михаил Сергеевич!», деб таъкидлади Нараян Менон.

«Мен оғир энергетика машинасозлиги давлат корпорациясининг (БХЕЛ) 75 минг ишчи ва хизматчиси номидан КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Ҳиндистонга визитини қутлайман», — деди ТАСС мухбирига БХЕЛ район ва бошқарувчиси Б. С. Самат. Бизнинг корпорациямиз Хардварда оғир энергетика машинасозлигини энг катта корхонасини бунёд этишда қимматли ёрдам бергани учун Совет Иттифоқидан миннатдормиз. Совет Иттифоқи бизга ускуналар етказиб бериш ва биз билан техникавий билимларни баҳам кўриб, ёш инженерларимизни қайта тайёрлашни ҳам ташкил этди. «Биз СССР билан ҳамкорлик қилаётганимиздан фахрланамиз, — деб таъкидлади БХЕЛ раҳбари. Заводимизда тайёрланаётган генераторлар ва турбиналар эндиликда мамлакатимиз энергетикасининг асоси бўлиб қолди».

Станислав СИЧЕВ.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● ТУНИС. Совет Иттифоқи билан Тунис ўртасидаги анъанавий ҳамкорлик ўзаро манфаатларга, амалий муносабатларни ҳамда дўстликни ривожлантиришга асосланади, деди ТАСС мухбирига Туниснинг «Сотримекс» миллий фирмаси президенти Рафик Каффал. Бу компания «Экспортлес» совет ташқи савдо бирлашмасининг Тунисдаги доимий шеригидир.

Совет ёғоч-тахта материалларига маҳаллий бозорда талаб жуда катта, улардан миллий экономиканинг турли соҳаларида кенг фойдаланилмоқда. СССР ана шу араб мамлакатига машиналар ва ускуналар, қишлоқ хўжалик техникаси, аммиак, ойна ва бошқа материалларни етказиб бериб эвазига зайтун мойи, пўкак пўстлоқ ҳамда анъанавий Тунис экспортининг бошқа товарларини олмоқда. Совет—Тунис товар обороти ҳажми ортиб бораётир.

● АНҚАРА. Шарқий Анатолиянинг кўпгина вилоятларида етти минг кишига атиги бир врач тўғри келади. Турли юқумли касалликлар манбаи ҳисобланган ана шу районларда медицина ходимларининггина эмас, шифохоналар ва профилактика муассасаларининг ҳам етишмаслиги сезилмоқда. «Гюнайдин» газетасида эълон қилинган маълумотларга қараганда Арзурум, Карс, Агра, Бингель, Муш, Эрзинжон, Ван ҳамда Тунжели вилоятларидаги деярли юзта медицина пунктида на медицина ҳамшираси, на врач бор, умуман салкам минг нафар врач етишмайди.

● ҚОҲИРА. Мисрда дори-дармонлар нархи яна оширилганлиги эълон қилинди. Медицина препаратлари 400 дан ортиқ турининг нархи деярли учдан бир баравар қимматлашди. Маҳаллий матбуотнинг ёзишича, бир йил ичида дори-дармонлар нархи 200 процент ошди. Бу жараённи Миср фармацевтикасида хусусий капиталнинг, шунингдек аҳолининг саломатлигини сақлашдан эмас, балки мумкин қадар кўпроқ фойда олишдан манфаатдор бўлган чет эл капиталининг зўравонлиги билан боғлиқ, деб ҳисобламоқдалар.

(ТАСС, 24 ноябрь).

ДУШМАНЛАРНИНГ КОБУЛДАГИ ЖИНОЯТИ

КОБУЛ. 23 ноябрь. (ТАСС). Аксилинқилобчилар Афғонистон пойтахтининг тинч аҳолисига қарши яна бир жиноят қилдилар. БАХТАР агентлигининг хабар беришича, кеча шаҳар марказида душманлар АДР маориф министрлигидан сал берида қўйиб кетган бомба портлади. Портлаш натижасида бир гўдак жабрланди. У енгил яраланди.

ЛИВАНДА КЕСКИНЛИК ПАСАЙМАЁТИР

БАЙРУТ, 23 ноябрь (ТАСС). Ўтган кунлар мобайнида Исроил артиллерияси Жанубий Ливандаги «хавфсизлик зонаси» деб аталмиш зонадан сал нарида жойлашган бир қанча аҳоли пунктларини қаттиқ тўпга тутди. Кфар Румман, Хаббуш, Жбаа, Айн-Бусуар, Жаржуа қишлоқлари босқинчиларнинг ўқ ёмғири остида қолди. Кўпгина уйлар шикастланди ва вайрон бўлди.

Агрессор самолётлари Ливан территорияси устида учиб юрди. Самолётлар қоқ Байрут устига келганда товуш барьеридан ҳам тезлаб уча бошлади (бунда ғоят қаттиқ қарсиллаш эшитилади).

Ливан ватанпарварлари қўғирчоқ «Жанубий Ливан армияси»нинг позицияларига муваффақиятли ҳужум қилдилар. Улар Жабал-Сафи шаҳарчасида Исроилнинг ёлланган аскарларига қарши жангга киришиб, сотқинлардан бир неча кишини сафдан чиқардилар. Исроилликлар ва уларнинг гумашталари ҳам Жабал-Газалан тепалиги яқинида талофотлар бердилар.

Фаластинликларнинг Тир ва Сайдадаги, шунингдек Байрутнинг Жанубий шаҳар атрофидаги лагерлари жойлашган районларда вазият ҳамон кескин бўлиб турибди. Шиалар «Амал» ҳаракатининг отрядлари билан фаластинликлар ўртасидаги аёвсиз тўқнашувлар натижасида ўлдирилган ва ярадорлар бор.

АХБОРОТ
ОБЛАСТИМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

«КУНЛАРДАН БИР КУН»

Ўзбекистон қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинати коллективи самарали меҳнатдан сўнг мароқли дам олишни ҳам уюштиришда барчага ибрат бўлмоқда. Металлурглар саройи қошида тузилган «Дам олиш куни клуби» аъзолари уюштираётган турли қизиқарли тадбирлар айниқса қатнашчилар, томошабинлар билан гавжум бўлади.

Навбатдаги ўйин — кулги, топишмоқ кечаси «Кунлардан бир кун...» деб аталди. «Нима, қачон қаерда?» телекўрсатувига ўхшаш тартибда тузилган бу ўзига хос мушоирани санъаткорлар эмас, металлургларнинг ўзлари олиб бордилар. Электрослесарь З. Абзалова ва инженер метролог М. Каримовлар бошқарган бу кеча ёпиқ деб эълон қилингандан кейин ҳам ҳеч ким зални тарк этгиси келмасди.

Кеча ташкилотчилари ҳамда қатнашчилари бундай тадбирларни келгусида мунтазам ўтказиб туришга келишдилар.

ЁШ ФОТОЖУРНАЛИСТ

Чиноз район ёш техниклар станциясининг ҳовлиси фотоаппарат тутган ўсмирлар билан гавжум. Уларнинг ҳар бири муайян манзарани, ҳаракатдаги тенгдошларини, табиатни лентага тушириш билан бандлар. «Ёш фотомухбирлар» тўгарагининг Акром Полвонов, Шокир Турғунов, Абдуолим Эшматов сингари қатнашчилари эса ўзлари истаган манзарани фотога тушириб бўлгач, тенгқурларига ёрдамлаша бошладилар...

Тўгаракнинг ҳар бир машғулоти ана шундай қизғин, мароқли ўтади. Ёш фото ихлосмандлари ўзлари севган касбни пухта эгаллаш билан бирга фотожурналистика соҳасида ҳам кучларини синаб кўрмоқдалар. Улуғ Октябрь байрами арафасида улар томонидан уюштирилган «Октябрь берган бахт» фотокўргазмаси кўпчилик томонидан қизиқиб томоша қилинди.

А. РАҲИМОВ.

ҲИНД ЁШЛАРИГА — ВРАЧЛИК ДИПЛОМИ

● РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ йирик олий ўқув юртларидан бири — Тошкент Давлат медицина институтида кейинги вақтларда Ҳиндистондан келиб таълим олган 20 нафар йигит ва қизларга врачлик дипломи топширилди. Шу кунларда бу институтда дўст мамлакатдан келган 22 нафар студент, биттадан ординатор ва аспирант ўқияпти. Суратда: ҳинд ва совет студентлари ҳамкорликда деворий газета чиқаришмоқда.

Р. Нуриддинов фотоси.

(ЎзТАГ).

*

САНЪАТКОРЛАР ДАВРАСИДА

ОҲАНГЛАРИ ОРОМБАХШ

ОДАТДА нафосатга шайдо бўлган ва ўзи ҳам гўзаллик яратувчи кишилар қаримайди, дейишади. Бу гапда жон бор. Раббим Ҳамдамовни ҳам ана шундай кишилар қаторига киритиш мумкин. Соз сеҳргарининг чеҳрасига боқиб, унинг маҳорат билан ижро этадиган куйларини тинглаб, қалбида ёшлик ғайрати барқ уриб турган бу камтарин инсонни сира ҳам етмишдан ошган деб ўйламайсан, киши.

Раббим Ҳамдамов 1915 йил Самарқандда ҳунарманд оиласида дунёга келди. У ёшлигидан санъатни севди. Самарқанд музика билим юртида ўқиб юрган кезларида бу қизиқиш унинг юрагини бутунлай қамраб олди.

Музика билим юртини тамомлагач, у Самарқанддаги офицерлар уйида ташкил қилинган ансамблда ишлай бошлади. Унга ҳозирги машҳур композиторимиз М. Левиев раҳбарлик қиларди. Левиев Ҳамдамовдаги қобилиятни пайқаб, унинг санъатга дадил қадам қўйишига яқиндан ёрдам берди. — Раббим ўта зийраклиги, тиниб-тинчимаслиги, хушчақчақлиги, ўз ишига ҳар доим сидқидил муносабати, музикага иштиёқи билан ҳаммани ҳайратда қолдирарди, — дейди композитор Манас Левиев Р. Ҳамдамовнинг ёшлигини эслаб. — Ҳозир ҳам унда ўша пайтдаги ишчанлик, тиниб-тинчимаслик фазилати йўқолмаган.

Созанда 1934 йилда Самарқандда ташкил этилган тожик театрида маҳоратини ошира борди. Бу ерда уста санъаткорлардан Ҳожи Абдулазиз, Н. Ҳасанов, Абдуқодир найчи, Толибжон Содиқовлар билан танишиб, улардан сабоқ олди. Мазкур театр Р. Ҳамдамов истеъдодининг шаклланишида муҳим роль ўйнади. Чолғу асбоблари ичида най чалиш жуда ҳам меҳнатталаб бўлишига қарамай, ижро сирларини тез орада ўзлаштириб олганлиги туфайли у куйларни маҳорат билан чаларди.

Р. Ҳамдамов изланувчан ва санъатга жуда иштиёқманд, ҳаётини созсиз тасаввур этолмасди. Созанда 1937 йили Қизил Армия сафига чақирилиб, Узоқ Шарқда ҳарбий хизматни ўтади, япон урушида иштирок этди. 1939 йилда аскарлик бурчини ўтаб Самарқандга қайтди ва ўз фаолиятини тожик музикали драма театрида давом эттирди.

Бу даврда республикамизда жуда катта ижтимоий-сиёсий ўзгаришлар рўй бериб турган давр эди. Жумладан, Каттақўрғон сув омборини қуриш учун оммавий ҳаракат қизиб кетганди. Мазкур қурилишда қатнашаётган меҳнаткашларга хизмат кўрсатиш, уларни янги ютуқларга илҳомлантиришда санъаткорларнинг ҳиссаси катта эди. Р. Ҳамдамов ҳам меҳнат аҳли ҳузурида ўз санъатини намойиш қилди.

Улуғ Ватан уруши бошлангач, у барча ватанпарварлар қаторида фронтга отланди. Раббим ака немис-фашистларга қарши жангларда мардлик намуналарини кўрсатди. Сталинград ва Украинанинг бир қатор шаҳар ва қишлоқларини озод этишда фаол иштирок этди. 1943 йилнинг охирларида у «Қизил Юлдуз» ордени билан мукофотланди, сал олдин партия сафига қабул қилинганди. Ўша оғир синов кунларида ҳам Р. Ҳамдамов ўз ҳамроҳи — созини сира қўлдан ташламади. Қуролни маҳкам тутган кучли бармоқлар найни ушлаганида беихтиёр майин тортиб, пардалар узра нозик йўрғаларди...

Ғалаба кунлари тобора яқинлашиб келаётганда уни Ленинград артиллерия билим юртига ўқишга юборишди. Уруш тамом бўлгач, у ўз она-юрти — Самарқандга қайтиб, Ҳ. Олимжон номидаги область музикали драма театрида ижодий фаолиятини давом эттирди.

1950 йилда эса Р. Ҳамдамовни Тошкентга ишга таклиф қилишди. Ўзбекистон ССР Давлат филармонияси ва эстрадасида найчи бўлиб хизмат қила бошлади. Атоқли санъат усталари Ҳ. Носирова, Тамарахоним, К. Отаниёзов, балетмейстерлар И. Оқилов, М. Оқилова билан бирга концерт бригадаларида созандалик қилиб, кўплаб томошабинларнинг меҳр-муҳаббатини қозонди.

1967 йилда Р. Ҳамдамов СССР халқ артисти М. Турғунбоева раҳбарлигидаги Ўзбекистон ССР Давлат хизмат кўрсатган «Баҳор» халқ рақс ансамблига таклиф этилди. Мана, йигирма йилдирки, у мазкур ансамблда созандалик қилиб келмоқда. Бу машҳур бадиий коллективда ишлар экан, санъаткор Совет Иттифоқининг деярли ҳамма шаҳарларида ўзининг қобилиятини, ижрочилик малакасини намойиш қилди. Бундан ташқари йигирмадан ортиқ хорижий мамлакатда ўзбек совет музика санъати ютуқларини тарғиб қилишга муносиб ҳисса қўшди.

Р. Ҳамдамовнинг репертуари ниҳоятда бой ва рангбарангдир. Унинг сеҳрли созидан тараладиган «Чўли ироқ», «Чоргоҳ», «Ушшоқ», «Субҳидам», «Фарғонача», «Самарқандим» каби кўплаб тароналар санъат мухлислари томонидан ҳамиша севиб тингланади. У ансамбль санъаткорлари билан бирга қайси мамлакатга бормасин, ўша халқ куйларидан ўрганиб, ўз репертуарини бойитишга ҳаракат қилади.

Партия ва ҳукуматимиз Р. Ҳамдамовнинг хизматларини муносиб баҳолади. У СССРнинг орден ва медаллари, икки марта Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланди. 1967 йилда эса санъаткорга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» фахрий унвони берилди. Р. Ҳамдамов шу кунларда республика аҳамиятига молик пенсионер бўлишига қарамай, М. Турғунбоева номидаги Ўзбекистон ССР Давлат хизмат кўрсатган «Баҳор» халқ рақс ансамблида ижодий фаолиятини давом эттирмоқда. Моҳир созанданинг найидан таралган садолар санъат шинавандалари қалбини тўлқинлантириб, уларни ҳаётни янада севишга, она-Ватанни ардоқлашга даъват этиб келмоқда.

И. КАТАЕВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ҲАЁТБАХШ ЭСДАЛИКЛАР

ФОТОАЛЬБОМНИ ОЧИШИНГИЗ БИЛАН КЎЗ ОЛДИНГИЗДА ҲАЁТБАХШ ЭСДАЛИКЛАР НАМОЁН БЎЛАДИ...

«ЗЕНИТ—ТТЛ»

фотоаппарати альбомларни суратга бойитишда қўл келади.

Бу ярим автоматик фотокамералар билан чиройли портрет ва манзарали суратлар тайёрлаш мумкин. Алмаштириладиган объектив ва узайтиргич ҳалқа туфайли «Зенит» билан чизмалар ва қўл ёзма асарлари нусхаларини олиш ёки митти буюмларнинг суратини равшан ва яққол тайёрлаш мумкин.

«Зенит-ТТЛ» кенг имкониятларга эга бўлган юқори классли фотоаппаратдир.

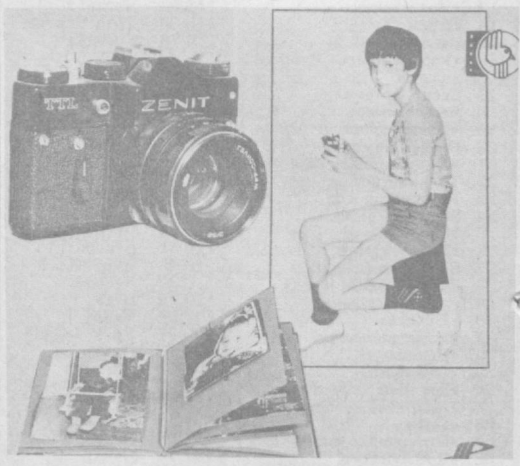

«РАССВЕТ» МАРКАЗИЙ РЕКЛАМА САВДО ТАШКИЛОТИ.

«РАДУГА» ЭКРАНИДА КАМАЛАК ЖИЛОСИ

«РАДУГА-719-1» — ЛАМПАЛИ — ЧАЛА ЎТКАЗГИЧЛИ РАНГЛИ ТАСВИРЛИ ТЕЛЕВИЗОР.

Унинг конструкциясида қатор қулайлик ишлатилган:

61ЛК4Ц портлашдан ҳимояланувчи кинескоп;

каналларга ўтиш учун кнопкалар;

электр тармоғидан кучланиш 220 дан 230 вольтгача тебранганида тасвир мароминн автоматик тарзда мослаб турувчи схема:

частоталар ва фазаларни автоматик тарзда созлаш кўзда тутилган.

Телевизорни кўриш пайтида қулоққа тутиладиган телефон ва магнитофон улаш мумкин.

Баҳоси — 755 сўм.

«УЗҚУЛЬТТОРГ»НИНГ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЛАРАРО БАЗАСИ.

ҚЎШИҚ КУЙЛАЙДИ...

«РОССИЯ-323» ЭЛЕКТРОФОНИ — БУ ГРАММОФОН ЁЗУВЛАРИНИ СИФАТЛИ ЭШИТТИРАДИ, ИШЛАШДА ИШОНЧЛИ ВА ФОЙДАЛАНИШДА ОДДИЙДИР.

Баҳоси — 63 сўм.

ЧЕЛЯБИНСК «ПОЛЕТ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ УЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ (телефон 45-37-27).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ХАТЛАР ВА ОММАВИЙ ИШЛАР БЎЛИМИДА

ЖАМОАТЧИЛИК СОВЕТИНИНГ НАВБАТДАГИ ҚАБУЛИ

Ўтган чоршанба куни «Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси ҳузуридаги ҳуқуқ, социалистик қонунчиликни пропаганда қилиш жамоатчилик Совети навбатдаги қабулни ўтказди.

Шу куни Тошкент область суди раисининг ўринбосари С. Юсупов меҳнаткашларни қабул қилди. 11 киши турли масалалар бўйича мурожаат қилишди. Улардан 9 нафари қабул вақтида ўз савол ва талабларига тегишли жавоблар олишди. 2 кишининг аризаси алоҳида текшириб, ҳал этиш учун тегишли ташкилотларга ҳавола қилинди.

* * *

Совет навбатдаги қабулни эртага — 26 ноябрь куни соат 17.00 дан бошлаб ўтказади. Бу сафар қабулни область ижроия комитети юридик бўлимининг бошлиғи Бурхон Усмонов бошқаради.

Шикоят, ариза ва илтимосномалари бўлган ўртоқлар ана шу қабулхонага келишлари ва ўзларини қизиқтирган масалалар юзасидан мурожаат қилишлари мумкин.

Жамоатчи Совет қабулхонаси Ленинград кўчаси, 32-уй, 7-қават, 742-хонага жойлашган. Телефонлар: 33-40-48, 32-53-54.

БИР ПИЁЛА ЧОЙ УСТИДА

БУ гал ҳам пойтахтимизда жойлашган Куйбишев номидаги маданият уйининг клуби ҳар қачонгидек гавжум бўлди. «Бир пиёла чойга марҳамат» учрашувига тўпланган «Северо-Восток» массиви аҳолисига «Билим» жамияти Тошкент шаҳар бўлимининг лекторлари мамлакатимизнинг ташқи ва ички сиёсати ҳақида суҳбат ўтказдилар. Кейинги меҳнаткашларни қизиқтирган саволларга жавоб бердилар.

Учрашувнинг иккинчи қисмида маданият уйи бадиий ҳаваскорлари ижросида катта концерт кўрсатилди.

— Биз меҳнаткашларнинг бўш вақтини кўнгилли ўтказишда эътиборни кучайтиряпмиз, — дейди маданият уйи директори Нина Сидоровна Власова, — турли бадиий ҳаваскорлик коллективларида тўрт юздан ортиқ киши қатнашмоқда. Бундан ташқари бичиш-тикиш, тўқиш, машинада гул тикиш тўгараклари ва цирк студияси, спорт секциялари кўплаб ишқибозларни ўзига жалб этган. Маданият уйида рақс коллективи ҳам ташкил этилган. Унга тажрибали хореограф Татьяна Анатольевна Лехциер раҳбарлик қилмоқда. 50 нафардан иборат ҳаваскордан иборат бу коллектив ўзининг қизиқарли репертуари билан пойтахтимизнинг кўпгина корхоналари меҳнаткашларига ҳам танилиб қолди.

Х. САИДВАЛИЕВ.

ҚИЗИҚАРЛИ БУКЛЕТЛАР

ЎЗБЕКСТОН ССР Маданият министрлигининг маданий ёдгорликлар илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси республикамиздаги уй-музейлар фаолиятини янада яхшилаш юзасидан муҳим тадбирлар белгиламоқда. Жумладан, машҳур кишилар ҳаёти фаолиятига доир кўплаб ўзига жамлаган уй-музейлар қизиқарли материалларни ҳақида ҳикоя қилувчи буклетлар тайёрлаш йўлга қўйилди. СССР халқ рассоми Ўрол Тансиқбоев, СССР халқ артисти Мухтор Ашрафий уй-музейларига бағишланган бундай нашрлар кўпчиликка манзур бўлди. Республика табиат музейи фаолиятини экс эттирган буклет ҳам томошабинлар ўртасида кенг тарқалди. Унда бой экспозиция тўғрисида қизиқарли маълумотлар берилди.

Шу кунларда Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси Сергей Бородин уй-музейи ҳақида ҳикоя қилувчи нашр босмага тайёрланди. У шу яқин орада кўп нусхада чоп этилади.

С. ОДИЛОВА.

САЛОМАТЛИК ҲАҚИДА СУҲБАТЛАР

ИНСОН ОРГАНИЗМИ УЧУН ЗАРУР:

ТЕМИР МОДДАСИ

Иккинчи нав буғдой унидан ёпилган нон (шунингдек, манний ёрмасида, сут, гўшт, тухум, ловия, шарбат, сули, гречиха, олма, олхўри, ўрикларда маълум миқдорда) темир моддаси бор. Оловдан чиққан маъданнинг сувга бостирилиш жараёни темирга бой бирикмани ҳосил қилади. Катта ёшли одам организмида 4 граммга яқин темир бўлади. Бироқ бу миқдорнинг бир қисми организмдан турли воситалар билан чиқиб кетади.

Темир моддаси янги эритроцитлар (қизил қон таначалари)нинг ҳосил бўлиши учун зарур. Зеро, улар кўпи билан уч-тўрт ойдан ортиқ яшамайди. Мана шунинг учун ҳам организм темирнинг ҳар куни овқат билан бирга тушишга муҳтож бўлади. Аёлларга эса темир моддаси эркакларга қараганда деярли икки баробар кўп зарур.

Темир моддаси оз бўлсада, шунингдек, сосиска, гуруч, макарон, помидор, лавлаги, карам, сабзи, қора смородина, қулупнайда ҳам учрайди.

ШИРИНЛИКЛАР

Одам организми кунига 50—100 грамм қанд талаб қилади. Ёши кексайган, кам ҳаракат ва семиришга мойил кишилар эса уни жуда кам истеъмол қилишлари керак. Шуни билиш кераккки, қанд миқдори ортиб кетганда организм қабул қилган бошқа маҳсулотлар осонгина ёғга айланишига сабаб бўлади.

Қанд кўп ейилаверса қонда гипергликемия рўй беради, яъни қонда қанд миқдори ортиб кетади. Натижада ошқозон ости безининг фаолияти бузилиши мумкин, қон таркибида эса холестерин миқдори кўпайиб, қон томирлари девори қаттиқлашади ва ичак фаолияти бузилади.

Маълумки қанд организм учун жуда керакли ва тўйимли озуқадир. У жигар ва мия фаолиятини яхшилайди, мускулларнинг, шу жумладан, юрак мускулларининг озиқланишида катта роль ўйнайди.

Тайёрловчилар:
Зикрилла ЭГАМБЕРДИЕВ,
Зарифа ЭГАМБЕРДИЕВА,
медицина фанлари кандидатлари.

Спорт

ҒАЛАБАНИ БОБОМУРОД БОШЛАБ БЕРДИ

ФРАНЦИЯДА самбо бўйича жаҳон чемпионатида иштирок этадиган мамлакат терма командаси сафида тошкентлик полвон Бобомурод Файзиев ҳам бор эди. Дастлабки йиғинлар, машғулотлардан сўнг тренерлар унга катта умид боғлашди. У тенгқурлари ичида техник ҳамда тактик жиҳатдан пухта тайёрланганлигини исботлади.

Франциядаги барча беллашувларда унинг қўли баланд келди. Финалда эса Бобомурод Файзиев монголиялик тажрибали самбочи Х. Баттулгага қарши гиламга тушди ва ғолиб келиб 52 килограммгача вазн категориясида жаҳон чемпиони унвонини қўлга киритди.

ПЕШҚАДАМЛАРДАН ОРТДА ҚОЛМАЙ

ГРОНИНГЕНда халқаро шашка бўйича эркаклар ўртасида жаҳон чемпионати давом этмоқда. Ўн бир турдан сўнг А. Балякин (СССР) ҳамда голландиялик Р. Клерк 7,5 тадан очко тўплаб, олдинда бормоқдалар.

Чемпионатда тошкентлик Н. Мишчанский ҳам қатнашаяпти. Вакилимиз пешқадамлардан ярим очко ортда бормоқда.

«УМИД» КУБОГИ СОҲИБИ

«ДИНАМО» стадионида 1970—1971 йилларда туғилган ўсмирлар ўртасида «Умид» кубоги мусобақалари ўтказилди. Турнирда 13 команда тўрт группага бўлиниб, ўзаро куч синашди. Сўнгра группа ғолиблари финалда учрашишди. «Динамо» командасини 4:1 ҳисобида мағлубиятга учратган «Пахтакор» спортчилари кубок соҳиби бўлдилар.

О. МАХМАЮСУПОВ.

Редактор Н. НАСИМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
/«Ташкентская правда»/

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ОБКОМА КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА И ОБЛАСТНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748, масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750, БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; партия турмуши — 325778; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325556; қишлоқ хўжалиги — 325647; пропаганда — 337010, 325749; совет қурилиши — 325733; маданият — 325767; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325645; тунги навбатчи — 325553; эълонлар бўлими — 325727.